

Napirenden

A munkavédelem

Az elmúlt 10-15 évben tapasztalt kedvező folyamat után 1981-ben romlott a munkavédelmi helyzet, nőtt az üzemi balesetek száma — állapította meg a heti, legutóbbi ülésén a Minisztertanács a SZOT Elnökségének tájékoztatója alapján. 1982 első hónapjaiban is viszonylag sok súlyos üzemi baleset fordult elő.

Az utóbbi egy-másfél év baleseti adatait csak bizonyos módosításokkal lehet összehasonlítani a korábbi esztendőkével, mert 1981. január 1. óta a munkába menet és jövet történő baleseteket, továbbá a kisiparosok és kiskereskedők üzemi

baleseteit is számba veszik, ezenkívül a dolgozók most már kevésbé titkolják el az üzemi sérüléseket, amelyek kiheverésére 1981. január 1. óta százszázalékos baleseti táppénzt kapnak. Vagyis nagy számban bejelentenek most már olyan baleseteket is, amelyek azelőtt léteztek, de csak az utóbbi időben szerepelnek a kimutatásokban. Am ezek kiszűrésével, összehasonlítható adatok alapján is 11 százalékkal több sérülés történt 1981-ben az üzemekben, mint egy évvel korábban. A teljes körű számbavétel szerint pedig — beleértve a munkába menet és jövet tör-

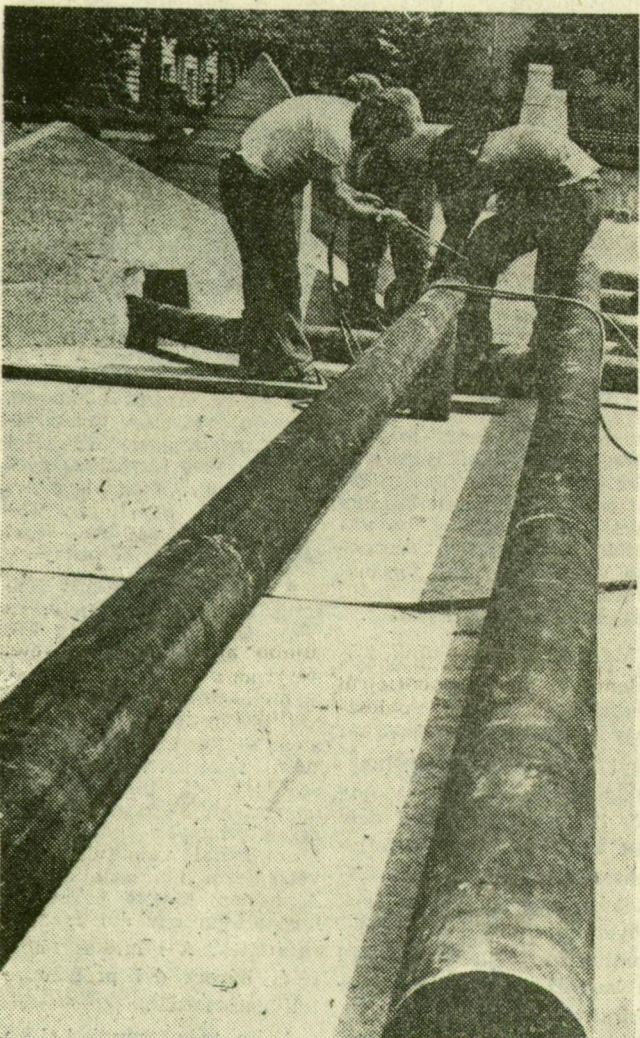
tént sérüléseket is — 1981-ben 130 ezer üzemi baleset fordult elő, ebből 570 volt halálos kimenetelű.

Szinte minden esetben kimutatható, hogy a fegyelméletlenség, a figyelmellenség vagy az ellenőrzés lazasága idézi elő közvetlen vagy közvetett módon a bajt. Erre utalnak azok az adatok is, amelyeket az 1981-ben bevezetett úgynevezett okkultatási rendszer keretében a SZOT Munkavédelmi Tudományos Kutatóintézete feltárt. Az intézet 125 ezer üzemi baleseti jegyzőkönyvet dolgozott fel, és következtetésként sokféle lazaságra hívta fel a figyelmet. Nem véletlen például, hogy a halálos üzemi balesetek száma megugrik a fizetést és a tömegesebben megünnepelt névnapokat követő napokon. A legtöbb üzemi baleset pedig hétfőn és olyankor történik, amikor előzőleg éjszakába nyúló népszerű műsort adtak a tv-ben. Nem lehet pontosan tudni, hogy a fáradtság játszik-e közre, vagy egyszerűen az élmények, a műsorok megvitatása vonja el a figyelmet a biztonságáról, de a munkától is.

Az üzemi balesetek és a foglalkozási megbetegedések — az utóbbiak közül a bőrgyulladások a leggyakoribbak — visszaszorítása mindenekelőtt magának a dolgozónak és családjának az érdeke, de nagy jelentőségű a társadalom számára is. A 130 ezer üzemi baleset körülbelül 700 ezer közeli családtagot érint, a halálos üzemi balesetek nyomán pedig (a mezőgazdasági szervezetek adatai nélkül) tavaly 250 kiskorú gyermek maradt édesanyja vagy édesapja nélkül. Üzemi baleset miatt a nem mezőgazdasági területen 1980-ban 2,2 millió, tavaly pedig már 2,7 millió napot töltöttek táppénzes állományban a sérültek. A mezőgazdasági termelőszövetkezetekben a táppénzes napok száma az utóbbi két évben 536 ezer-ről 656 ezerre emelkedett.

A SZOT Elnöksége tájékoztatójában több megoldatlan problémára is felhívta a figyelmet. Rámutatott például, hogy a különböző típusú targoncák javítása, szervize alkalmatlanság hiány és központi javítóüzemek hiánya miatt évek óta nagy problémát jelent. A vállalatoknak egy része egyedileg próbál megoldást keresni, de ez gazdaságtalan, és nem mindig eléggé szakszerű. Célserű lenne központosítottan szervezett és irányított bázist teremteni, s megszervezni a targoncavezetők képzését. Az ipari gázpalackok megfelelő karbantartását is sürögösen meg kellene oldani. A tudományos-technikai haladáshoz szorosban kapcsolódik az ergonómia, amelynek megteremtésére jó néhány helyen eredményes törekvések tapasztalhatók, e fontos munka összehangolása azonban még megoldatlan. Végül a SZOT Elnöksége rámutatott, hogy a munkavédelmi helyzet javítása az irányítottól, a vállalatoktól és a munkavédelmi felügyelőktől egyaránt állandó gyors és hatékony intézkedéseket igényel.

A megújuló szökőkút

Pintér József felvétele

Építők munkában

Szeged idegenforgalmának összképéből — tessék csak a képelelapokat megnézni aligha hiányozhat a Móra Ferenc Múzeum előtti szökőkút. Amúgy, Most viszont hiányzik. No persze nem örökre, csak egy darabig. S mindez éppen azért, hogy mielőbb — és minél tovább — a szegediek és a vendégek gyönyörködtetésére magasba törhessen a sok-sok vízszög.

Az 1963 óta működő kutat az idén meg sem indították. Előregedett, a csöveit beleperte a víz, „vízpumpáló” berendezései elavultak, s a színes fényt adó reflektorait is alaposan megfokította az idő, nem beszélve a vízalatti elektromos szerelvényekről: nem sok kellett hozzá, hogy életveszélyesek legyenek. Mindezek miatt végül is esedékessé vált a szökőkút teljes felújítása — megújítása. Mint László Iván, a városi tanács főelőadója elmondta, a DÉLTERV szakembereinek tervei alapján megkezdett kivitelezés a szökőkút teljes átépítését jelenti a vízmedence burkolatától a szivattyúig. Minden új lesz, csak a „vízkép”, a szökőkút vízszögének játéka lesz a megújított.

A lezúduló vizet megtörő betonalakzatok máris sejtetik a megújított külsőt, amelyet a tervek — és a becslétszóra vállalt határ-

idő szerint — július 27-én láthatunk. A Városgondnokság be-ruházásában megrendelt munkák generálkivitelezője a Városgazdálkodási Vállalat, amelynek dolgozói az építómesteri munkát végzik, s ha az építés-szerelés készen van, a környezet parkosítása is az ő feladatuk lesz.

A szökőkút vizét speciális szivattyúk — percnként 4000 literes teljesítménnyel nyomják a magasba — majd, ha megérkeznek. Ezek ugyanis még Svédországban vannak, ám addig is, míg a megrendelés „átfutása” tart, a kút működni fog ideiglenes gépekkel. Ezeket a Szegedi Vízművek és Fürdők Vállalat szakemberei szerelik.

A nagyszabású felújítás kétlépcsős, „kétszintű” lesz. Első feladat — és lehetőség —, hogy egyáltalán működjön. Erre kerülhet sor július 27-én. Vízszög lesz, viágítás nem. Az csak jövőre, mert az új színreflektorokat csak az idén, év végére ígérte a budapesti VBKM-EKA gyára. A világtóberendezést és a gépellátó elektromos hálózatot a Szegedi Elektromos ISZ szereli. Nem rajtuk múlik, hogy csak jövő tavasszal világítják majd meg a víz-oszlopokat.

Addig is nagy erővel dolgoznak a 27-i premier érdekében.

Taxivetélkedő

A taxi olyan, mint a foci, ahhoz mindenki ért — mondja ismerősöm átlátnálva az építőiparra, közlekedésre, kereskedelemre, egy szóval a szem előtt levő foglalkozási ágakra alkalmazott megállapítást. Szegény taxikos nap mint nap közszájon forognak, s különösen szárnnya kapja őket a hír egy-egy feltűnést keltező cselekmény okán.

A minap orrbavágta utasát az egyik. Elitelték, elbocsátották. Lám, milyenek ezek! — mondják a „civillek”, s elitelő véleményüket megerősíti, de egyben árnyalja is egyikük nyilvános újságlevele: ez bizony nem szép, ok pedig — az egész szaxiz fős kollektíva — elhatárolja magát tőle. Lelkesen bólogatunk, úgy bizony, nagyon helyes, aztán kapkodjuk a fejünket: abból a bizonyos kollektívából eddig egy sem erősítette meg a lesújtó nyilatkozatot, ám nem egy most azt a kollégát szidja, aki a nevükben írta a — közvéleménynek megnyerő — levelet. „Tudnánk mi is a kedves utasokról mesélni” jelszóval felelgetik az ominózus esetet, amelynek főszereplője az édesanyját pár napja eltemetett taxisofőr és a kapatos utas volt, aki ráadásul az anyját szidta. A jó két évtizede baleset, fegyelmi és bármilyen kihalás nélkül dolgozó gépkocsivezetőből önbíráskodásként kirobbanó feszültség végzetes lett számára. Ha tőr, ő a szenvedő, a sértett — így meg garázda.

A felelőleget történet rávilágít egyfajta, melyben lappangó utas-taxis feszültségre, amely esetenként kölcsönös gyanakvásban, sértő magatartásban tör utat magának, s a szolgáltató és a „szolgáltatót” kiszolgáltató lesz egymás

hangulatának és a vállalat feszített, ideges tempót diktáló tervelőírásainak. Az utas (van ilyen!) nem veszi emberszámba a taxist, a sofőr (van ilyen!) a bekéredkedőnek kijáró fölényrel viseltetik az utas iránt, s meg sem köszöni a pénzt, ha az csak a „hivatalos” mennyiség közelében csörgedez.

Utastásba adták a Volánnál: az előzékenységet bizonyítandó nyissák ki az odaérkező utas előtt az ajtót. Nem nyitják. Ugyis bejön az utazni szándékozó. Magántaxis a Szeged étterem előtt utasra várva simul autójával a járdaszegélyhez. Ő sem nyitja ki az ajtót. (A Volántól jött — mert jönnie kellett.)

Kár lenne sokáig a szolgáltatói etiketten morfondírozni, elvégre is nincs Magyarországon sem hivatalos, sem maszek „kódex”, amelyben rögzítenék az illetendő cselekvéseket. Így hát marad a szakmai és emberi tisztesség, s az egymás megbecsülésének — kultúráltságunkat kifejező — szándéka.

Utazni kell; a szegedi városi közlekedésben nélkülözhetetlen a taxizás, s hogy az eddigi színvonalal nem volt elégedett a lakosság, egyértelműen tükrözi, hogy újítás-frissítésként (az új rendelkezések közzétételén) tizenkét magántaxira adtak működési engedélyt. A közösségi igényen túl az a nem titkolt szándék is vezette az illetékeseket, hogy az „eszi-nem-eszi-nem-kap-mást” szemléletet nyílt konkurenciával megtörjék.

A verseny megindult, bár a küzdelem egyelőre egyoldalú. A magántaxisok saját távközlés híján hátrányban vannak a vasútállomáson többé nem természeti csoda a felbukkanó taxi, ha utasok is kínálják magukat a magántaxi, s ha egyszer majd az udvariasság is választási kritérium lesz... Verseny legyen — ne egymás ellen. Értünk! A pénzünkért!

Igriczi Zsigmond

Férfiak a kozmetikában

A jólápoltság hatásos „ajánlólevél”, magabiztos fellépés, valija és tapasztalja minden — magára valamit is adó — nő. Tudjuk jól, hogy mindig szépek és ügymond jól kozmetikázottnak kell lennünk. Céljaink elérésében ez ugyanis fél siker. Nem is beszélve arról a jól ismert tényről, hogy mindezt elvárja tőlünk az „erősebb nem”. Mi, nők természetesen megpróbálunk megfelelni ezen elvárásoknak még akkor is, ha sokszor félnapokat kell eltöltenünk a szépítészeti szalonokban. Persze tesszük ezt nemcsak a férfiak kedvéért, hanem magunk jó közérzetéért és — nem utolsósorban — az évek múlását jelző könyörtelen külső jelek késleltetéséért.

Csupán azt nem értjük, miért csak a mi igényünk, gondunk, bajunk a kellemes megjelenéshez és vonzó külsőhöz hozzátartozó bőrápolás? Vajon miért nem természetes mindez a természet koronája számára is? E kérdés már csak azért

is felvetődik, mert a férfi szépségápolás nem napjaink találmánya. Gondoljunk csak a római férfiakra, akik a világ legtermészetesebb dolgának tartották a fürdőbe járást és a szertartászámba menő testápolást. Valószínűleg nekik még nem voltak előítéleteik.

A szépítészeti szakemberek — a férfiak ellenállását legyőzve — újra divatba hozták a férfi szépségápolást. Külföldi példákat követve nálunk is rendre nyílnak olyan kozmetikai üzletek, melyekben a nőkéhez hasonló bőrápolási szolgáltatásokban részesítik a férfiakat.

Szegeden még csak egy van, mely mindössze másfél éve áll a nagyközönség szolgálatára. A dolgokat kár lenne szépitni, egyelőre még nem túl sokan látogatják. A megnyitás óta eltelt rövid idő valószínűleg kevés volt eme új szolgáltatás elfogadtatásához. A törzsvendégek köre mégis kialakult, s azok, akik a kezdet kezdetén még félve léptek ide, ma már természetes magabiztossággal járnak rendszeresen.

Sokkal több férfinak van kozmetikai problémája, mint ahányan felkeresik az üzletet — mondja Papp Judit kozmetikus, a szegedi férfiak első szépségápolója. Jöhetnek, a korszerű gépek segítségével végzett szakszerű kezelés a legcsúnyább bőrön is tud segíteni. A ven-

dégek többsége a 15-25 év közötti korosztály köréből kerül ki. A serdülőkorú fiúkat legtöbbször szülei hozzák el, felismerve azt a tényt, hogy az e korban jelentkező mitesszerek eredményes és hatásos kezelése szakszerű módon lehetséges.

A gyulladáshoz arcbőr azonban nemcsak a serdülőkorúakra jellemző. Jelentkezik azoknál a férfiaknál is — foglalkozási ártalomként — akik poros munkahelyen, vagy olajos anyagokkal dolgoznak. Az ilyen típusú bőrnék tisztázására és megfelelő arcpakolásra van szükség ahhoz, hogy a sok esetben elhanyagolt bőrt rendbe lehessen hozni.

Vendégeik többsége gyulladáshoz, érzékeny arcbőrű férfi. Rendszeresen járnak olyanok is, akik rántalanitást kérnek, s olyanok, akiknek csak vitaminpakolásra, masszírozásra van szükségük. Lehetőség kínálkozik kvarcolásra, illetve infravörös lámpával történő vérkeringésfrissítésre.

A férfiak többsége azt hiszi, hogy kozmetikát igénybe vevő társaik piperkócok. Holott jóllehet, a férfi szépségápolás nem megmosolyogtató luxusszolgáltatás, hanem a mai ember — legyen az férfi vagy nő — önmagával szembeni természetes igénye, mi több, egészségügyi kulturáltságának fokmérője.

Kalocsai Katalin

Barlangkutató bányászok

Dunaszentmiklós határán vertek sátrat a Tatabányai Szénbányák barlangkutatói, hogy egy üregrendszerbe hatoljanak le. Az üregrendszer 28 méter mélységig ismerik, a kürtőbéli légáramlási viszonyok azonban arra utalnak, hogy a mélyben nagy kiterjedésű barlang rejtőzik. Dunaszentmiklóson kívül a Gerecse-hegység más pontján is ku-

tatnak a nyári hónapokban a tatabányai barlangászok. A Tatabánya felett emelkedő Turul-émlékű környékén egy kisebb víznyelőt bontanak meg. Augusztusban folytatják a feltárásokat a Gerecse-hegység egyik legérdekesebb üregében, a pisznicei barlangban, ahol nemrégiben új szakaszt fedeztek fel.